

Borsten

Lof voor *Borsten*

‘In deze strakke, snijdende en diepzinnige memoires onthult Jean Hannah Edelstein haar ervaringen, die zowel universeel als onthutsend uniek zijn, met haar typische mildheid en vernuft. Ik ben zo blij dat ze dit boek heeft geschreven, want soms denken we dat iets voor altijd is, maar is dat niet zo. Jean beschrijft dat verlies in haar weelderige, heldere stijl: dit boek moet je lezen.’

– JESSIE BURTON

‘Jean Hannah Edelstein heeft een bondige, pittige en gevatte autobiografie geschreven die de openbare en persoonlijke aard van lichamen en autonomie onder de loep neemt. Haar proza is even veerkrachtig en onverschrokken als dat van haar mede-New Yorker Laurie Colwin.’

– CATHERINE TAYLOR

‘Deze autobiografie komt binnen als een bitterzoete, keiharde mokerslag.’

– LEAH HAZARD

Oorspronkelijke titel: *Breasts - A Relatively Brief Relationship*

Copyright © Jean Hannah Edelstein
First published in Great Britain in 2025 by Phoenix Books, an imprint of The Orion Publishing Group Ltd
Carmelite House, 50 Victoria Embankment,
London EC4Y 0DZ
An Hachette UK Company

‘Ik heb het in één keer verslonden. Een ongelooflijk ontroerend en gedenkwaardig portret van het vrouw-zijn en hoe de wereld omgaat met vrouwenlichamen. Dat alles zit vervat in het benijdenswaardig onomwonden, grappige, slimme en prachtige proza van Jean Hannah Edelstein.’

– MARISA BATE

‘Vurig, grappig, rechtuit, furieus en aangrijpend.’

– LISA OWENS

‘Jean Hannah Edelstein is een heerlijke auteur. Ik ben dol op dit boek: furieus en aangrijpend en met een onverbiddelijk effect op de lachspieren.’

– NINA STIBBE

‘Ik zou alles lezen wat Jean Hannah Edelstein schrijft. *Borsten* is een donderslag van een autobiografie. Het boek, dat ik in één keer heb uitgelezen, blies me van mijn sokken. *Borsten* is zo’n boek dat je leest en waarvan je onmiddellijk weet dat het deel zal uitmaken van de canon; het voelt erg dringend, en tegelijkertijd als iets dat er altijd al is geweest. De schrijfstijl is verrukkelijk, lyrisch en grappig, en hartverscheurend eerlijk. Terwijl ik het las, voelde ik me gezien op een manier

die ik allang niet meer had meegemaakt... Het is een moeilijke periode om vrouw te zijn, en boeken zoals dit zijn nog nooit zo cruciaal geweest. Heb je borsten of ken je iemand die borsten heeft? Lees het.’

– MARIANNE LEVY

‘Jean Hannah Edelstein is eerlijk, cynisch, teder en grappig. *Borsten* is een bijzonder boek: kort en krachtig, zonder flauwekul. Essentiële lectuur voor mensen met borsten, moeders, vrouwen met kanker, en de mensen die van hen houden.’

– JESSICA STANLEY

‘Gevat, onverschrokken, politiek en tegelijkertijd erg persoonlijk... een geïnspireerde tekst. Aan de hand van onomwonden en elegant proza onderzoekt Edelstein de thema’s schaamte, plezier en verlies in dit prachtig vervaardigde eerbetoon aan het meest gevierde (en geërotiseerde) deel van de vrouwelijke anatomie, met een triomfantelijk einde. *Borsten* biedt een verslavende leeservaring.’

– MARGARET MEYER

‘Uniek en prachtig... zo teder en furieus en grappig’

– JO CHEETHAM

“Beeldschoon en briljant. Niemand schrijft over de obstakels die je op je pad tegenkomt, en helpt je ermee om te gaan, zoals Jean Hannah Edelstein dat doet.’

– DAVID WHITEHOUSE, AUTEUR VAN *ABOUT A SON*

“Ik vond het geweldig. Pijnlijk en grappig en noodzakelijk.’

– FRANCESCA SEGAL

“Ik heb het er in één dag door gejaagd en heb er met volle teugen van genoten: rechtuit, gevat, aangrijpend, volkomen waar... prachtig.’

– LIZ BERRY

“Ik heb het in recordtijd uitgelezen, want de schrijfstijl is verslavend, maar het is me nog lang bijgebleven. Ongelooflijk persoonlijk en vlijmscherp... hartverscheurend.’

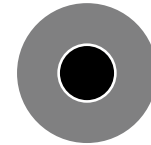
– KATE MURRAY-BROWNE

“Een rondborstig boek met ontboezemingen die je naar adem doen happen, op een goede manier. Pijnlijk, adembenemend, intuïtief en prikkelend.’

– ROSAMUND DEAN

B&L

Borsten

EEN VRIJ KORTE RELATIE

Jean Hannah Edelstein

Vertaald door Ine De Baerdemaeker

Voor Margot

Inhoud

Seks	15
Voeding	57
Kanker	95
Dankwoord	133

SEKS

Op mijn eerste behaatje waren twee minuscule tennis-rackets geborduurd: een blauw en een roze, met gekruiste handvatten. Ze zaten in het midden, waar de twee witte cups samenkwamen. Tennis speelde ik niet, maar ik had wel een beha nodig. Mijn moeder en ik kozen het exemplaar met tennisrackets samen uit op de afdeling tienerondergoed (niet bij de lingerie, stel je voor!), in de sufste uithoek van een JCPenney-warenhuis in de Latham Circle Mall, een doordeweeks shoppingcenter op enkele kilometers van ons huis in Upstate New York.

Ik was een vroege lezer en had Judy Blumes puberklassieker *Bent u daar, God? Ik ben het, Margaret* zo vaak gelezen dat ik het verhaal van achteren naar voren kende. Daarom begreep ik al een paar jaar dat de aankoop van mijn eerste beha een overgangsrite was die mijn moeder en ik samen zouden beleven. Ik had geleerd dat het zowel een reden om te vieren als een vernedering kon zijn. Een van de signalen dat ik me in de schemerzone tussen meisje en vrouw bevond. Eerst een beha. Daarna zou ik beginnen te bloeden.

En dus zei mijn moeder op een zaterdagochtend: 'Kom, we gaan een beha voor je kopen,' en ging ik akkoord, blozend maar ook opgelucht. Ongeveer een jaar eerder had ik een kleine verdikking onder mijn linkertepel ontdekt, een harde, uitstekende knobbel ter grootte van een vijfcentstuk. Toen ik het aan mijn ouders vertelde, brak er paniek uit. Kon een kind borstkanker krijgen? De dokter stelde mijn moeder gerust

aan de telefoon: het was normaal. ‘Borstknoppen’ was de medische term, alsof er ontluikende bloemknoppen in mijn lijf zaten die binnenkort zouden openbloeien.

Inmiddels waren er meerdere maanden verstreken en hadden beide borsten zich kenbaar gemaakt, twee onmiskenbaar sappige, zachte heuveltjes. Ondersteuning hadden ze nog niet nodig, maar ik denk dat andere mensen ze begonnen op te merken. Niemand zei er iets van, of toch niet in mijn gezicht, maar ik zag ze in de spiegel wanneer ik een T-shirt aantrok. Mijn ontwikkeling was in een fase beland waarin ik genoodzaakt was een laagje textiel tussen mijn huid en mijn T-shirt te gaan dragen. Een dun schild tegen de dreiging van duidelijk zichtbare tepels. Toen ik veel jonger was, had mijn moeder mij, mijn broer en mijn zusje het soort witte katoenen lijfjes aangetrokken waar Britse moeders bij zwoeren om hun kinderen te beschermen tegen de kou en de vochtigheid; mijn moeder was Schots, en dat waren nu eenmaal de onderhemdjes die ze kende. Maar in de Amerikaanse context van centrale verwarming waren ze totaal overbodig. Ik had er vriendelijk voor bedankt. Wat ooit een bevrijdende keuze was, bood me nu maar weinig beschutting.

’s Middags aten we eerst bagels, samen met mijn vader, broer en zusje. Daarna sprongen we in de stationcar en reden we naar het shoppingcenter. We kwamen voorbij de praktijk van mijn kinderarts, de McDonald’s met binnenspeeltuin, de bowlingbaan waar de kinderen van mijn school verjaardagsfeestjes gaven en een roze

gebouwtje op een verlaten grijs parkeerterrein. Dat was lang geleden een buurtwinkel en nu waar Sebastian’s Juice Bar zich bevond. Ik had in onze streekkrant gelezen dat de erbarmelijke locatie van Sebastian’s te wijten was aan een juridisch achterpoortje, namelijk dat entertainment met blote vrouwen was toegestaan zolang er geen alcohol werd geserveerd en het etablissement zich op een zekere afstand bevond van gebedshuizen, residenties en scholen. Er waren geen ramen of tekenen van leven, alleen maar een pick-up en een oude Buick die buiten geparkeerd stonden. Ik stelde me voor dat de eigenaars binnen aan de toog zaten en sinaasappelsap dronken uit kleine glaasjes, zoals die die we in restaurants kregen bij het ontbijt. Ik stelde me voor dat ook de vrouwen die in Sebastian’s werkten op een bepaald moment hun eerste beha hadden moeten kopen.

Mijn moeder was als jonge dertiger uit Schotland naar de Verenigde Staten verhuisd voor het werk van mijn Amerikaanse vader, ongeveer een jaar voordat ik werd geboren. Zoals wel vaker het geval is bij mensen die hun kinderen opvoeden in een land waar ze zelf niet zijn opgegroeid, was ze niet vertrouwd met bepaalde aspecten van het Amerikaanse ouderschap. Misschien voelde ze zich er zelfs ongemakkelijk bij. Al doende leerde ze. Maar, zo verzekerde ze me terwijl we onze autogordel losmaakten, ook zij was met haar moeder naar een winkel gegaan om haar eerste beha te kopen, al was dat in haar geval een korsetwinkel in een Schots dorpje

geweest. 'Ik geneerde me zo hard voor mijn moeder!' zei ze, en ik glimlachte. Dat gold ook voor Margaret. Voor iedereen eigenlijk.

We gingen JCPenney binnen via de parfumafdeling en liepen door een geurige wolk langs de rekken vol damespakken met epauletten, chino's voor heren en hoge stapels opgevouwen jeansbroeken van het huismerk. In die tijd kreeg ik vaak complimenten omdat ik zoveel zelfvertrouwen had en mijn leeftijd ver vooruit was. Maar naarmate we dichterbij de tienerafdeling kwamen, sjokte ik steeds trager tussen de rekken. Ik was bang dat iemand me zou zien, ook al wist ik dat ik in deze omgeving alleen maar herkend zou worden door een ander vroegrijp tienermeisje dat met haar moeder op dezelfde vernederende missie was.

Doorgaans was ik oud genoeg om kleren te passen zonder toezicht, een nieuwe short of trui aan te trekken en vervolgens het zware gordijn van het pashokje opzij te trekken zodat mijn moeder haar vonnis kon vellen. Maar dit winkelbezoek was serieuzer en mysterieuzer, dus ging mijn moeder mee in het piepkleine pashokje. Ze keek bedachtzaam toe terwijl ik verschillende beha's paste in het onflatterende licht van de tl-lamp. Ik klungelde met de onbekende metalen haakjes, die vooraan zaten bij beha's voor amateurs zoals ik. Wit katoen, witte polyester, wit acryl. Op het bordje boven het rek stond 'trainingsbeha's'. Maar waarvoor trainde ik dan? Was het doel van een beha om ondersteuning te bieden, of bescherming?

Dat mijn lichaam door anderen werd gekeurd, wist ik al sinds ik drie of vier jaar oud was. Het was misschien wel een van mijn vroegste herinneringen: we waren op een feest bij vrienden van mijn ouders. Niets speciaals, gewoon een onderonsje om het weekend te vullen. Mijn broer en ik troepten samen met de andere kinderen terwijl onze ouders koffie dronken. Op weg naar de speelkamer liep ik langs enkele volwassenen die aan de eettafel zaten, toen een van de vaders me tegenhield en de zoom van mijn gesmoke jurkje omhoogtrok. Ik weet niet waar mijn ouders op dat moment waren, maar ze moeten aan iemand hebben verteld dat ik halverwege mijn ruggengraat een moedervlek had, en blijkbaar wilde hij een kijkje nemen. Ik weet nog dat er lichtblauwe bloemetjes op mijn jurkje zaten en dat ik onbeweeglijk stilstond terwijl hij mijn lichaam bestudeerde en het liet zien aan de andere volwassenen.

Pas als tiener vertelde ik aan mijn moeder wat er was gebeurd. Ze geloofde me en vond het afschuwelijk. Het was inmiddels jaren geleden dat we die kennissenkring nog hadden gezien, en ik weet ook wel dat het al bij al niet zo erg was. Maar het was wel het begin van iets.

Op mijn tiende wist ik al dat mijn uiterlijk heel belangrijk was en dat ik piekfijn voor de dag moest komen. Ik was het gewoon dat volwassenen me er op tijd en stond aan herinnerden dat ik mijn benen moest kruisen, mijn kleren moest gladstrijken, mijn haar moest kammen en moest glimlachen. Op een keer liet ik me tijdens het

avondeten ontvallen dat een van mijn klasgenotes een slet was. Dat woord werd gretig gebruikt op de speelplaats. Mijn ouders wisten hun verstomming te verbergen en vroegen me wat dat volgens mij betekende. Ik legde uit dat het een mooi meisje was dat aandacht zocht. Ze spraken me niet tegen, maar zeiden wel dat ik het woord niet meer mocht gebruiken. Dat knoopte ik goed in mijn oren.

Ik was geen slet. Anders dan andere meisjes kreeg ik niet vaak complimenten over mijn uiterlijk, maar ik oogstte wel veel lof omdat ik zo welgemanierd en beheerst was. Zo fatsoenlijk. Ik was niet te luid, in woorden noch daden. Wanneer ik daarin faalde, en uiteraard gebeurde dat, voelde ik me vreselijk schuldig en schaamde ik me dood. Volgens elk schoolrapport was ik 'een plezier om in de klas te hebben'. Leraren zorgden er vaak voor dat ik in het leslokaal naast de meest tegen-draadse jongens kwam te zitten. 'Jij kunt hem wel aan,' zei een van hen, toen ik op een keer vroeg waarom al mijn vriendinnen samenzaten, en ik aan de andere kant van het lokaal naast een jongen die altijd een gemene bijnaam naar me riep als hij me zag.

Soms begon ik te huilen wanneer andere kinderen werden gestraft omdat ze stout waren geweest. Het voelde alsof hun blunders de mijne waren.

Tegen de tijd dat ik tien was, wist ik ook al een hele tijd dat ik ooit borsten zou krijgen. Tijdens de zwemlessen in het Joodse gemeenschapscentrum keek ik vanaf de

rand van het zwembad zijdelings naar de meisjes die een tikkeltje ouder waren en meer vormen hadden. Het was iets om naar uit te kijken, maar ik voelde ook dat ik er bang voor moest zijn, dat borsten een vrouwenlichaam veranderden in een object dat potentieel gevaarlijk was. Maar voor wie dan?

Vergeet niet: dit was Amerika in het begin van de jaren negentig. Bill Clinton was presidentskandidaat. De volwassenen die ik kende hoopten dat hij George Bush zou verslaan, maar zijn vrouw, een advocate, was problematisch. Te direct, te ambitieus, niet echt knap. Rond diezelfde tijd schreef een ouder meisje met haar vingertip HOER in de condens op de achterrauit van de schoolbus. Samen met haar vriendinnen holde ze naar de voorste rijen van de bus en vroeg me spottend of ik wist wat dat wilde zeggen. 'Ik denk,' zei ik, 'dat het iets met gereedschap te maken heeft?' 'Jij dacht aan "moer",' zei mijn moeder toen ik haar over het voorval vertelde, terwijl ik bij een glas fruitsap van mijn gevulde vijgenkoekjes zat te smullen. Meer uitleg gaf ze niet, maar ik beseftte dat ik een misstap had begaan.

Ik was heus niet stom. Al op jonge leeftijd had ik geleerd dat seks bestond, omdat ik op een middag samen met een vriendinnetje in een informatief boekje had zitten gluren. Ik was acht. We hadden genoeg tijd om de basistechnieken te doorgronden voordat haar moeder binnenstormde. Ik was net een paragraaf aan het lezen over tienerzwangerschappen, die begon met: 'Soms gaan

teners elkaar strelen boven hun kleren.' Daardoor leefde ik een tijdje in de veronderstelling dat je dwars door je trui en jeansbroek heen zwanger kon worden.

Maar ik was een pienter kind, en in de tussenliggende jaren was ik gaan begrijpen dat seks overal was, wat zowel interessant als angstaanjagend was. Als ik samen met mijn ouders naar oude Britse sitcoms op de Amerikaanse openbare omroep keek, smoorde ik mijn gegiechel wanneer er iets dubbelzinnigs werd gezegd, in de hoop dat ze niet zouden doorhebben hoeveel ik al wist.

Er zaten nog wel wat gaten in mijn kennis. Het was duidelijk dat borsten seksueel waren, maar ook dat ze iets vermakelijks hadden, dat als een vrouw ze niet helemaal bedekte, dat wilde zeggen dat ze het niet erg vond om bespot of vernederd te worden. In het beste geval. De meeste moeders die ik kende, droegen coltruien onder sweaters met seizoensgebonden motiefjes. Als een van hen op een warme, zonnige dag kwam helpen bij een schoolproject, en iemand zei dat ze geen beha aanhad onder haar witte luchtige katoenen topje, dan wist iedereen dat ook zij gescheiden was.

Na de pasbeurt waren we het erover eens dat het beha-tje met tennisrackets het beste zat en het fatsoenlijkst was. Fatsoenlijkheid was belangrijk. Het was belangrijk dat het er niet te stijlvol uitzag en dat we een kinderlijk ontwerp vonden om een volwassen probleem op te lossen. Ik was nog geen meter vijftig. Mijn moeder

kocht twee keer dezelfde beha zodat ik kon afwisselen. Ik begon er een te dragen onder mijn gewoonlijke schoolplunje: truien met katten erop, een fuchsia blouse vol vrolijke narren.

Ik vertelde niemand over deze kentering in mijn leven, maar op een dag ging ik naar school met een witte coltrui aan (een large van het kindermerk OshKosh B'gosh). Ik weet niet meer wie van mijn vriendinnen het was, maar een van hen zag de contouren van mijn behabandjes en bracht de anderen op de hoogte. We waren goede vriendinnen, we hielden van elkaar, maar we zaten ook in die fase van de puberteit waarin mensen uitlachen de beste tactiek leek om de aandacht af te leiden van ons onzekere zelf.

'Jean! Heeft! Een! Beha! Aan!' scandeerden ze lachend. 'Een! Beha!'

'Hou jullie mond!' zei ik, maar ik lachte mee.

Dit was nu eenmaal wat vriendinnen deden op die leeftijd: een plek creëren waar je je thuis voelde en je daar houden. Ik begreep dat dit een situatie was die ik gedwee moest ondergaan, met gevoel voor humor. We wisten dat borsten om te lachen waren, al begrepen we niet helemaal waarom. Dit was anders dan het voorval van de lente ervoor, toen we allemaal hadden gezien hoe de grootste tienjarige met het vrouwelijkste lichaam na de speeltijd het lokaal was binnengekomen met een donkere bloedvlek op de achterkant van haar katoenen jumpsuit met bloemenprint. Daar repten we met geen

woord over. Ongesteld zijn was niet grappig. Het was akelig, intiem en smerig.

Mijn vriendinnen staken niet al te lang de draak met mijn beha. Ze begonnen ergens anders over. Maar die witte sweater wilde ik niet meer dragen. Ook de beha's liet ik lange tijd aan de kant liggen. Mijn moeder drong niet aan. Misschien merkte ze het niet eens. De rest van het schooljaar gaf ik de voorkeur aan de kledingstukken in mijn kast die zoveel mogelijk verdoezelden. Donkerdere kleuren, lossere stoffen.

Ik vierde mijn elfde verjaardag, en het werd weer september. Mijn vriendinnen en ik gingen over naar het middelbaar, waar de nieuwe regels bepaalden dat we ons voor de gymles moesten omkleden in een mistroostige gedeelde kleedkamer. Voor een keer liep ik voor op de anderen. De plagerijen veranderden van richting en troffen nu de meisjes die de (onuitgesproken) memo hadden gemist dat een beha niet langer gênant was, maar noodzakelijk. Tegen de tweede week van het schooljaar had nagenoeg elk meisje er een, of ze nu het silhouet had van een colaflesje of meer op een strijkplank leek. We kleedden ons steevast om met onze rug naar elkaar.

Onze ontwikkeling zette zich door. Ik had lang aan de kop gelegen, maar de andere meisjes begonnen me in te halen. Velen staken me voorbij. In het middelbaar had ik geen opvallend weelderige boezem. Ik had een B-cup of een kleine C, was lang en slank maar niet mager. 'In

proportie,' zo omschreef mijn moeder mijn figuur. Dat was een compliment. Ik was niet zo'n meisje met borsten die in het oog sprongen. Het was niet mijn meest opvallende fysieke eigenschap. Andere meisjes, met grotere borsten, kregen het label sexy opgeplakt, of makkelijk en losbandig. Er werd aan hun behabandjes getrokken. Sommige meisjes gingen erin mee en wurmden zich op de achterste rij van de schoolbus in strakke topjes nadat hun ouders hen hadden uitgezwaaaid. Anderen zochten hun toevlucht tot vormeloosheid, in de hoop te verdwijnen: losse sweaters en flanellen hemden die hen bedekten tot aan hun knokkels. Het was een vorm van zelfverdediging. Tegen jongens van onze leeftijd, ja. En tegen volwassen mannen.

Dat sommige mannelijke leraren ons begluurden en naar ons lonkten, werd gezien als iets wat erbij hoorde voor meisjes met een lichaam die dat lichaam meenamen naar school. We ondergingen organische chemie, geschiedenisquizen, huiswerk over trigonometrie. Zo nu en dan ondergingen we ook een beetje seksuele grooming.

'Ik vind het heerlijk als jullie je optutten,' zei een leraar tegen een van mijn klasgenotes, die op een dag een rokje droeg. 'Het is alsof je zegt: kijken mag, aanraken niet.' Het was een anekdote die mijn klasgenoten en ik regelmatig oprakelden terwijl we voor de les rondhingen bij onze kluisjes, of tijdens de gymles in de rij stonden te wachten om kickball te spelen. We waren het erover eens dat het een walgelijke uitspraak was, maar gingen

niet in op de geloofwaardigheid ervan, alsof we beseften dat er een grond van waarheid in zijn woorden schuilde. Dag in, dag uit liepen we rond in onze opvallende, provocerende tienerlichamen. Als mannen die lichamen beschouwden als een uitnodiging... tja, hadden we dan wel duidelijk genoeg nee gezegd?

In het maatschappelijk debat kwam seksuele intimidatie uitgebreid aan bod, maar de consensus leek te zijn dat het allemaal wel meeviel en dat vrouwen gewoon overgevoelig waren. Op tv keken we naar een wijdverspreide boodschap van algemeen nut waarin een man in een gilet avances maakte bij een vrouw met een stapeltje dossiers in haar armen. 'Dat is seksuele intimidatie, en dat hoeft ik niet te pikken!' verkondigde ze aan het einde van het spotje. Ze zei het met een vastberaden, triomfantelijke stem, maar op school werd het zinnetje een bron van hilariteit. We brulden het naar elkaar en gierden het uit van het lachen. Ik had een bijrolletje in het schooltoneel, en wanneer ik tijdens de repetities in de coulissen stond te wachten op mijn cue om vijf zinnetjes te zeggen, legde een jongen met een grotere rol regelmatig zijn hand op mijn billen. Elke keer dat ik me omdraaide om te protesteren deed hij alsof ik gek was. Toen ik aan een vriend vertelde wat er aan de hand was, zei hij dat ik het vast mis had. 'Waarom zou hij dat nu doen? Hij heeft een supersexy vriendinnetje.'

Het was raadselachtig. Onze school was behoorlijk progressief voor die tijd. Er werd ons verteld dat meisjes

konden doen wat ze wilden, maar het was duidelijk ook belangrijk om er mooi uit te zien terwijl we deden wat we wilden. Het was belangrijk om sexy te zijn, de blik van jongens en mannen (de juiste, niet de foute) te vangen, onze waarde te laten afhangen van hun oordeel. Tegelijkertijd leerden we dat we op onze hoede moesten zijn, onszelf moesten beschermen, aandacht moesten trekken en aanvaarden, maar niet te veel, niet de verkeerde soort, niet van de foute jongens of mannen. Onze maagdelijkheid, en aan wie we ze verloren, was belangrijk. Beide onderwerpen boeiden ons mateloos en kwamen uitgebreid aan bod. Mijn zestienjarige vriendje en ik luisterden in de Ford Escort van mijn ouders naar het nummer van Ben Folds over de abortus van zijn liefje, en uit angst voor dat soort narigheid besloten we om onze relatie platonisch te houden.

In de schoolgangen gonsde het van de geruchten over de akelige gevolgen van seks als je het verkeerd aanpakte. Er deden verhalen de ronde over akelige gevolgen die andere meisjes waren overkomen, en we begrepen dat het sowieso hun eigen schuld was. Andere gemeenschapsscholen boden speciale lessen aan voor tienermoeders, maar bij mij op school was niemand zichtbaar zwanger. Dat betekende niet dat niemand zwanger was. Het betekende dat ze niet werden getolereerd.

Dit was het tijdperk waarin de populariteit van Britney Spears razendsnel toenam. Het videoclipje van '... Baby One More Time' was overal. Ik zag het voor het

eerst in een shoppingcenter dat een stuk cooler was dan dat waar ik mijn eerste behaasje had gekocht. Ik stond aan de pashokjes mijn beurt af te wachten, met enkele wijd uitlopende, laaghangende jeansbroeken van L.E.I. over mijn arm. Britney had twee vlechtjes in haar haar en huppelde door een schoolgang in haar uniform, met een blouse die zo geknoopt was dat haar borsten werden geaccentueerd. Ik kon mijn ogen niet van haar afhouden.

Britney en ik waren in hetzelfde jaar geboren, ik in juni en zij in december, maar zij was een heel ander type. Niemand deed alsof haar waarde niet berustte op haar fysieke schoonheid. Haar duidelijke gebrek aan fatsoen leek in haar voordeel te werken, niet in haar nadeel. Net als haar maagdelijkheid (die intact was, zo werd overal rondgebazuind) was ook de vraag of ze op haar zestiende een borstvergroting had ondergaan een populair onderwerp in de nationale media. Tienerborsten als zaak van openbaar belang en gesprekspunt.

Inmiddels was ik oud genoeg om met vriendinnen naar het shoppingcenter te gaan, waar ik het geld dat ik met babysitten had verdiend uitgaf aan koopjes in de achterste rekken van de winkels die onze lievelingsmerken verkochten: Gap, Aéropostale, American Eagle. Op school werd ik nog altijd gezien als een verantwoordelijk meisje dat wist wat ze deed. Een ernstig iemand: winnaar van academische prijzen, redacteur van de schoolkrant, het kind dat werd aangesteld als verantwoordelijke wanneer een leraar even moest wegglijpen uit het lokaal.

Die reputatie wilde ik maar wat graag behouden, en dat betekende dat ik meestal koos voor dichtgeknoopte, fatsoenlijke kleding. Het was zelfs zo erg dat een jongere leerling op een keer dacht dat ik een interimleerkracht was. Mijn jurk voor het schoolbal reikte tot op de vloer en had een boothals. Toch was mijn moeder in de zomermaanden niet altijd te vinden voor mijn vestimentaire keuzes. Tenslotte was ze opgegroeid in het naoorlogse Groot-Brittannië, waar schoolmeisjes verplicht waren een nette blouse met das te dragen. In mijn laatste jaar van het middelbaar durfde ik al eens iets nieuws uit te pikken tijdens mijn tripjes naar het shoppingcenter, maar ik wist wel beter dan thuis te vertrekken in een mouwloze mini-jurk zonder er een vestje over te draperen. 'Anders zou je de jongens in je klas kunnen afleiden,' was de uitleg die ik kreeg, alsof een blote schouder of een inkijkje in een decolleté een beloftevolle jonge man in het verderf kon storten. Alsof iemand aan het einde van het schooljaar niet zou worden toegelaten tot Harvard omdat ik een topje had gedragen.

In de hete zomer van 1998 was ik zeventien en verspreidde het schoolbestuur een mededeling over de toegelaten breedte van spaghettibandjes en de gevaren van crop tops. We schreven erover in het wekelijkse schoolkrantje en zetten er een afbeelding bij van meisjes met een zichtbare hoeveelheid schouder die de regels overtrad. De volwassenen zeurden over de

aanstootgevende foto, maar mijn collega's en ik stonden achter onze redactionele keuzes.

In ons schoolkrantje rapporteerden we ook over de Lewinsky-affaire, alsof er nog mensen bestonden die de voortdurende verslaggeving door grote mediakanalen hadden gemist. Ik was in de ban en verslond elk detail dat ik kon vinden in het ochtendnieuws en het weekblad waar mijn ouders een abonnement op hadden. *Newsweek* zat altijd op dinsdag in de bus, en soms, als de cover te schunnig was, probeerde mijn moeder de post te onderscheppen en het tijdschrift te verstoppen. Onversaagd als ik was, las ik het dan wel in de schoolbibliotheek.

Tegen dan begreep ik wat mensen bedoelden wanneer ze een vrouw een slet of een hoer noemden, maar van Bill Clinton leerde ik wat een blowjob was, en ook dat er een krijgen niet meetelde als een seksuele relatie. Ik leerde ook dat als een machtige getrouwde man een affaire had met een jonge vrouw die voor hem werkte, het de schuld van de jonge vrouw was, een verleidster in een marineblauwe blousejurk van Gap. Ook de vrouw van de president was om een of andere reden verantwoordelijk, zo begreep ik, hoewel zij beweerde dat het de schuld van de Republikeinen was. Dat jaar slaagde ik met de hakken over de sloot voor mijn laatste chemie-examen. Ik had moeite om te onthouden wat er gebeurde wanneer atomen geladen waren. Maar tijdens mijn zorgvuldige studie over wat Monica Lewinsky was overkomen, leerde ik dat mannen dan wel macht hadden

over vrouwen, maar dat vrouwen toch werden geacht om die mannen onder controle te houden.

Ondertussen kregen we in het voorbereidingsprogramma micro-economie tekenfilmpjes uit de jaren zeventig voorgeschoteld, waarin de wet van de afnemende meeropbrengsten werd uitgelegd aan de hand van een verhaal over een wulpse vrouw in een diep uitgesneden jurk die fruit stond te verkopen. 'Lekkere rijpe meloenen!' schreeuwde ze. We lachten, de hele klas, wij die prat gingen op onze intellectuele capaciteiten. De helft van onze groep bestond uit meisjes, maar niemand protesteerde. We zouden ons onsterfelijk belachelijk maken als we dat wel deden. De beste manier om ernstig te worden genomen was de mening van machtige mannen volgen. Onze leraar lachte het luidst van iedereen. Hij was in de vijftig en had het filmpje vast al tientallen keren gezien, maar hij vond het nog altijd hilarisch. En waarom ook niet? Borsten. Wat een giller.

Ik verhuisde naar Montréal voor mijn bachelorstudie. De universiteit had een prestigieuze reputatie en stond bekend om haar hoge academische eisen. Ik dacht dat ik er zou worden omringd door andere ernstige jonge mensen. In grote mate was dat zo, maar de ernstige jonge mensen hielden ook van feestjes. Ik had weinig opgezocht over de stad voordat ik er aankwam, wat wil zeggen dat ik niet wist dat het in Québec legaal was om op je achttiende alcohol te drinken. In het middelbaar

had ik heel wat verhalen gehoord over clandestiene zuippartijen achter vuilniscontainers en in kelders in de buitenwijken, maar ik had zelf nog nooit een druppel aangeraakt. Eén keer was ik op een feestje waarvoor de politie werd gebeld, en dat was omdat de gastheer zo populair was dat het lawaai de pan uit swingde. Niemand was aan het drinken, en zijn moeder had de agenten vriendelijk een stukje plaatcake aangeboden.

In Montréal wachtte ik een week of twee voordat ik overstag ging en bij mijn studentenvereniging flesjes Canadese pils begon te drinken, en dollarshotjes met slagroom erbovenop. 'Blowjobs' werden die genoemd, en wij, de meisjes, dronken ervan door met ons hoofd naar beneden te duiken en de plastic glaasjes in onze mond te nemen, met de handen op de rug. Achteraf zaten onze lippen vol kleverig wit spul dat we wegveegden met de rug van onze hand. De pub waar we de blowjobs consumeerden was opvallend fel verlicht voor de uitgaanswereld en maakte reclame voor wet-T-shirt-wedstrijdjes. Ik dacht dat daaraan deelnemen nefast zou zijn voor het ernstige imago dat ik wilde cultiveren, maar stiekem was ik er gerust in dat als ik wilde meedoen, als ik dat type meisje was, ik misschien wel zou winnen.

'Let goed op voor jongens,' was het laatste wat mijn vader tegen me zei toen hij en mijn moeder aan het begin van het eerste semester afscheid van me namen in mijn studentenkamer. Enkele dagen later kwam er een op mijn pad, een andere eerstejaarsstudent, die na een paar

maanden mijn vriendje werd. Ik hield van hem, maar een goed vriendje kon je hem niet noemen. In het eerste semester was het ijskoud en lag er veel sneeuw, en wanneer we samen over het ijzige trottoir liepen nadat de sneeuwruimers door de straten waren gereden, duwde hij me vaak in een hoop sneeuw. Dan lachte hij. Blijkbaar was dat zijn liefdestaal. Toch voelde ik me veiliger dankzij onze relatie. Of hij nu bij me was of niet, hij functioneerde als buffer. Wanneer ik hem vermeldde ('Ik heb een vriendje'), bood hij een zekere bescherming tegen andere mannen.

Toen we al enkele maanden verkering hadden, zei mijn vriendje: 'Toen ik je leerde kennen, vond ik je gezicht niet mooi, maar intussen ben ik eraan gewend.' Hij vond het een hele verdienste dat hij zo eerlijk was. In zijn ogen was het een compliment, en het leven had me niet geleerd dat mannen geen toestemming hadden om ongevraagd hun mening te geven over de kwaliteit van mijn uiterlijk. Zijn opmerking sloot naadloos aan op het beeld dat ik in die tijd van mezelf had.

Maar over mijn borsten liet hij geen twijfel bestaan. Op dat vlak waren zijn opmerkingen vrijgevig, zonder enig punt van kritiek. Ik hoefde me geen zorgen te maken. Op romantisch vlak wist ik dat mijn borsten een pluspunt waren, een zegen. Want eerlijk is eerlijk: ik had een fantastisch stel tieten.

Ik verhuisde naar Londen om een masteropleiding te volgen. Op dat punt begon er van alles te veranderen.